

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه»

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۹۴۶۸

کد موضوعی: ۲۴۰

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه»

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق اداری)

تهیه و تدوین کنندگان: حسین محمدی احمدآبادی و علی صابری دمنه

همکار: سید میثم عظیمی

اظهار نظر کنندگان: فهیمه غفرانی، بهادر غلامی

ناظر علمی: احمد حکیم جوادی

ویراستار ادبی: زهره عطاردی

صفحه آرا: نرجس امیراحمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. قوه قضائیه

۲. حفاظت اطلاعات

۳. سازمان

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۹/۲۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	 مقدمه	۱
۱	 ماده (۱)	۲
۱۰	 ماده (۲)	۳
۱۱	 ماده (۳)	۴
۱۲	 ماده (۴)	۵
۱۳	 ماده (۵)	۶
۱۳	 نتیجه گیری	۷
۱۳	 منابع و مآخذ	۱۳

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه»

۱. مقدمه

طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه با هدف تأمین سلامت ارکان آن و با تأکید بر استقلال این نهاد در نظارت و پایش نسبت به کارکنان قوه قضائیه در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۱ اعلام وصول شد. طراحان، هدف از مطرح نمودن این طرح را حفاظت و تأمین امنیت در قوه قضائیه اعم از مراجع قضایی، سازمان‌های تابعه و مراکز وابسته و مرتبطان با پرونده‌های قضایی مانند وکلا، کارشناسان رسمی، مشاوران، مددکاران، داوران و اشخاص تأثیرگذار بر فرایندهای قضایی در دادسراها دانسته‌اند. طرح مذکور برای بررسی به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی ارجاع شد و این کمیسیون با اصلاحاتی که در متن طرح اعمال نمود؛ در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۹ طرح مذکور را به تصویب رساند. در ادامه مفاد مصوبه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در رابطه با طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲. ماده (۱)

در ماده (۱) مصوبه کمیسیون^۱ به قوه قضائیه اجازه داده شده تا «مرکز» حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه را به «سازمان» حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه تبدیل نماید و وظایف این سازمان نیز در این ماده بیان شده است. در ابتدا باید بیان نمود که تبدیل مرکز به سازمان و ایجاد تشکیلات جدید در قوه قضائیه با بار مالی همراه خواهد بود و چنانچه در طرحی، محل تأمین بار مالی ایجاد شده در طرح، پیش‌بینی نشده باشد، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی^۲ خواهد بود. بنابراین هرچند در مصوبه کمیسیون برای تأمین بار مالی این طرح در تبصره «۳» ماده (۱) مقرر گردیده است: «بودجه سازمان در سقف بودجه سالیانه قوه قضائیه و ذیل اعتبارات و ردیف بودجه مرتبط با سازمان‌های وابسته به قوه قضائیه پیش‌بینی می‌شود». اما با توجه به نظر تفسیری شماره ۹۱/۳۰/۴۹۷۴۹ شورای نگهبان ذیل اصل (۷۵) قانون اساسی^۳ که مقرر نموده است در صورتی که طرح نمایندگان

۱. به قوه قضائیه اجازه داده می‌شود مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه را با هدف انجام مأموریت‌های قانونی به «سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه» - که از این پس در این قانون به عنوان سازمان بیان می‌شود - تبدیل نماید.

۲. اصل (۷۵): طرح‌های قانونی و پیشنهادها و اصلاحاتی که نمایندگان درخصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

۳. درج عبارت «از محل صرفه‌جویی»، به نحو مطلق و برای مدت نامحدود و بدون تعیین محل و همچنین درج، عبارت «پیش‌بینی در بودجه سنواتی»، بدون تأمین منبع و نیز درج عبارت‌های «از محل اعتبارات مصوب مربوط» و «از محل اعتبارات مصوب دستگاه»، اگر مستلزم بار مالی جدید بوده، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید مذکور در اصل (۷۵) قانون اساسی محسوب نمی‌گردد.

مستلزم بار مالی جدید باشد؛ درج عباراتی مانند: «پیش‌بینی در بودجه سنواتی»، «از محل اعتبارات مصوب مربوط» و «از محل اعتبارات مصوب دستگاه» بدون تعیین منبع، رافع ایراد اصل (۷۵) قانون اساسی نخواهد بود. بنابراین با توجه به اینکه تبدیل مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه به سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه منجر به ایجاد تشکیلات جدید در قوه قضائیه می‌گردد و بار مالی به‌همراه خواهد داشت و طریق تأمین منبع مالی آن نیز در این طرح پیش‌بینی نگردیده است؛ مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. جهت رفع ایراد مذکور، پیشنهاد می‌گردد ضمن ارجاع ماده به کمیسیون با رعایت تشریفات قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، منبع تأمین هزینه آن پیش‌بینی گردد.

در ادامه ماده (۱) مصوبه کمیسیون وظایف سازمان در چند بند بیان می‌گردد که در ادامه هر کدام از این بندها به‌صورت جداگانه مورد بررسی قرار می‌گیرند:

بند «الف» ماده (۱)

در بند «الف» ماده (۱) مصوبه کمیسیون در رابطه با **وظایف** سازمان مقرر شده است: «ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی هوشمند برای شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله با انواع فساد احتمالی در قوه قضائیه اعم از مراجع قضایی، سازمان‌های تابعه و مراکز وابسته و نمایندگان قوه قضائیه در مراجع شبه‌قضایی».

در رابطه با این بند باید اشاره نمود؛ با توجه به اینکه «ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی هوشمند» از وظایف و تکالیف سازمان حفاظت و اطلاعات مشخص شده است و این تکلیف مستلزم ایجاد بار مالی است، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. گفتنی است که شورای محترم نگهبان سابقاً ضمن بررسی طرح‌های متعدد از جمله «طرح تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها»^۱ و «طرح بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران»^۲ و «طرح الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول»^۳، تکلیف به ایجاد سامانه را مغایر اصل (۷۵) شناخته است. جهت رفع ایراد مذکور، پیشنهاد می‌گردد ضمن ارجاع این بند به کمیسیون با رعایت تشریفات قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، منبع تأمین هزینه آن پیش‌بینی گردد.

۱. نظر به شماره ۱۰۲/۳۸۴۴۶ مورخ ۱۴۰۲/۷/۹ شورای نگهبان: «در تبصره «۴» بند «ب»، ایجاد «پایگاه داده اعتباری کشور»، با توجه به ایجاد بار مالی، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.» و «در ماده (۹) ایجاد «سامانه جامع وثایق»، با توجه به ایجاد بار مالی، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۲. نظر به شماره ۱۰۲/۳۴۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۸ شورای نگهبان: «در بند «الف» ماده (۱۹)، تکلیف بانک مرکزی به ایجاد یا توسعه سامانه‌های حاکمیتی به‌منظور انجام نظارت‌های مذکور، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۳. نظر به شماره ۹۹/۱۰۲/۱۸۳۶۸ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۶ شورای نگهبان: «در ماده (۳)، راه‌اندازی سامانه مذکور با توجه به بار مالی آن، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.»

بند «ب» ماده (۱)

مصوبه کمیسیون در بند «ب» ماده (۱) در رابطه با وظایف سازمان مقرر نموده است: «شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله متناسب و حسب مورد با هرگونه فشار، تهدید، تطمیع و فریب علیه مقامات و کارکنان قوه قضائیه در راستای صیانت از قوه قضائیه».

چند نکته در رابطه با این بند به نظر می‌رسد؛

اول آنکه؛ عبارت «فریب علیه کارکنان و مقامات قوه قضائیه» واجد ابهام است، زیرا این عبارت ممکن است زمینه ورود سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه به بررسی پرونده‌های قضایی را فراهم کند و از این طریق استقلال قضات را تحت الشعاع قرار دهد. لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی عبارت «و فریب» از این بند حذف گردد.

دوم آنکه؛ واژه «کارکنان» ابهام دارد و مشخص نیست آیا شامل نیروهای «شرکتی» و «دارای خرید خدمات مشاوره» نیز می‌گردد یا خیر؟ توضیح آنکه مطابق دادنامه شماره ۸۷۴-۸۴۹ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری^۱ «نیروهای شرکتی» تحت پوشش کارفرمای غیردولتی هستند و اساساً از کارکنان دستگاه محسوب نمی‌شوند و همچنین مطابق دادنامه شماره ۸۰۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۳ هیئت تخصصی استخدامی دیوان عدالت اداری^۲ «خرید خدمات مشاوره» از مصادیق به‌کارگیری در دستگاه تلقی نمی‌گردد. بنابراین با توجه به ابهام در واژه «کارکنان»، این بند مغایر جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری به نظر می‌رسد، لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بعد از واژه «کارکنان»، واژه «و نیروهای شرکتی و خرید خدمات مشاوره» الحاق گردد.

۱. «اولاً؛ مطابق ماده (۴۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶، از تاریخ تصویب قانون، استخدام در دستگاه‌های اجرایی به دو روش استخدام رسمی و استخدام پیمانی انجام می‌پذیرد. ثانیاً؛ مطابق تبصره ماده (۲۲) قانون مذکور دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان [سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور)] تا ۱۰ درصد پست‌های سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به‌صورت ساعتی یا کار معین برای حداکثر یک سال به‌کار گیرند. ثالثاً؛ به‌موجب ماده (۱۲۳) قانون یاد شده به‌کارگیری نیروی انسانی در برخی از مشاغل که سازمان اعلام می‌دارد در سقف پست‌های سازمانی مصوب و مجوزهای استخدامی براساس قانون کار امکان‌پذیر می‌باشد. با توجه به مراتب فوق، اشتغال اشخاص در دستگاه‌های اجرایی به یکی از صور فوق‌الذکر میسر است و از آنجاکه حکم مقرر در ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری صرفاً مبین واگذاری و برون‌سپاری کارهای حجمی دستگاه‌های اجرایی به شرکت‌ها و مؤسسات غیردولتی است و کسانی که در اجرای حکم اخیرالذکر مقنن برای شرکت‌های طرف قرارداد با دستگاه‌های اجرایی به ارائه خدمت در امور حجمی در دستگاه‌های اجرایی می‌پردازند، مطابق ماده (۱۸) قانون مذکور این قبیل افراد کارکنان تحت پوشش کارفرمای غیردولتی تلقی می‌شوند و دستگاه‌های اجرایی هیچ‌گونه تعهد و یا مسئولیتی در قبال این اشخاص ندارند. علی‌هذا از آنجاکه در پرونده‌های موضوع تعارض، اشخاصی که در اجرای ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری برای شرکت‌ها و مؤسسات غیردولتی در دستگاه‌های اجرایی به‌کار مشغول شده‌اند و با توجه به نیاز و درخواست دستگاه اجرایی به انجام امور پست‌های سازمانی اشتغال یافته‌اند، اقدام دستگاه اجرایی در به‌کارگیری این‌گونه اشخاص در محدوده حکم مقرر در تبصره ماده (۲۲) قانون یاد شده تشخیص می‌شود و بر همین اساس دستگاه اجرایی با توجه به به‌کارگیری این‌گونه اشخاص در امور مربوط به پست‌های سازمانی که حکایت از نیاز به خدمات این اشخاص دارد، با رعایت قیود مقرر فوق‌الذکر باید نسبت به به‌کارگیری آنان با تنظیم قرارداد ساعتی یا کار معین اقدام نمایند. بنا به مراتب آرای شعب دیوان عدالت اداری به‌شرح مندرج در گردش کار در حدی که به وارد دانستن شکایت و صدور حکم به تبدیل وضعیت این‌گونه اشخاص از شرکتی به قرارداد ساعتی یا کار معین با لحاظ قیود مقرر در تبصره ماده (۲۲) قانون مدیریت خدمات کشوری صادر شده است صحیح و موافق مقررات تشخیص می‌شود. بدیهی است در صورت عدم نیاز به به‌کارگیری این‌گونه اشخاص و عدم تحقق شرایط مقرر در ماده (۲۲) قانون مدیریت خدمات کشوری و تبصره ذیل آن، اشتغال این‌گونه اشخاص در امور مربوط به پست‌های سازمانی مجاز نخواهد بود. این رأی به استناد بند «۲» ماده (۱۲) و ماده (۸۹) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.»

۲. «با توجه به ماهیت خرید خدمات مشاوره‌ای و اینکه خرید خدمت الزاماً از اشخاص حقیقی نمی‌باشد و به‌عنوان کار کارشناسی و به‌صورت قراردادهای مشمول آیین‌نامه خرید خدمات مشاوره به شخص واجد صلاحیت (که می‌تواند شخص حقوقی باشد) واگذار می‌شود خرید خدمت مشاوره‌ای از مصادیق به‌کارگیری نیروی انسانی و استخدام موضوع بند «د» تبصره «۲۰» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور نمی‌باشد.»

بند «پ» ماده (۱)

در بند «پ» ماده (۱) در ادامه وظایف سازمان مقرر شده است: «شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله با توطئه‌ها و فعالیت‌های جاسوسی، خراب‌کاری در قوه قضائیه با هماهنگی وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی».

در رابطه با این بند باید بیان نمود که به نظر می‌رسد مطابق اصل (۱۵۶) قانون اساسی وظایف قوه قضائیه مشخص شده است و بر این اساس موضوع این بند توسعه موضوع اصل (۱۵۶) قانون اساسی به نظر می‌رسد. ارتباط این بند با وظایف وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه به صورت صریح مشخص نیست. گفتنی است که عبارت «با هماهنگی» نیز دارای ابهام بوده و سازوکار آن مشخص نیست، بنابراین این بند مغایر جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی برای بررسی بیشتر به کمیسیون ارجاع گردد.

بند «ت» ماده (۱)

مصوبه کمیسیون در بند «ت» ماده (۱) در رابطه با وظایف سازمان مقرر نموده است: «نظارت بر تأمین امنیت فردی و فیزیکی در رفت‌وآمد روزانه اشخاص و اصحاب پرونده‌ها و زندانیان و متهمان بین مراجع قضایی، انتظامی و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمین و تربیتی و دیگر سازمان‌ها و مراکز تابعه».

در این بند نظارت بر تأمین امنیت فردی و فیزیکی در رفت‌وآمد روزانه اشخاص و اصحاب پرونده‌ها و زندانیان و متهمان به سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه واگذار شده است. اما با توجه به اینکه در جزء «ح» بند «۸» ماده (۴) قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹، دستگیری متهمین و مجرمین و جلوگیری از فرار آنها را در صلاحیت نیروی انتظامی دانسته است، ارتباط این بند مصوبه با جزء «ح» بند «۸» ماده (۴) قانون اخیرالذکر ابهام دارد و از این حیث مغایر جزء «۸» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری^۱ به نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس این بند برای بررسی بیشتر و اصلاحات لازم به کمیسیون ارجاع گردد.

۱. «انسجام قوانین و عدم تغییر یا اصلاح ضمنی آنها بدون ذکر شناسه تخصصی».

بند «ث» ماده (۱)

در بند «ث» ماده (۱) نیز در ادامه وظایف سازمان مقرر شده است: «حفاظت و مراقبت فیزیکی، هوشمند و سامانه‌ای از اماکن، تأسیسات، اسناد، پرونده‌ها، دارایی و اموال دولتی و غیردولتی در قوه قضائیه». در بند «۵» ماده (۴) قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹ قانونگذار حراست از اماکن، تأسیسات، تجهیزات و تسهیلات طبقه‌بندی شده غیرنظامی و حفظ حریم آنها را در صلاحیت نیروی انتظامی مقرر نموده است، ازسوی دیگر مطابق ماده (۱) قانون تعیین حریم حفاظتی- امنیتی اماکن و تأسیسات کشور مصوب ۱۳۹۳ تأمین حفاظت و امنیت اماکن و تأسیسات حساس و حیاتی اعم از نظامی، انتظامی، امنیتی و کشوری و رعایت حریم آنها براساس قانون مذکور است، لذا ارتباط بند «ث» ماده (۱) این مصوبه با بند «۵» ماده (۴) قانون نیروی انتظامی و ماده (۱) قانون تعیین حریم حفاظتی- امنیتی اماکن و تأسیسات کشور واجد ابهام بوده و ازاین حیث مغایر جزء «۸» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری^۱ به نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس این بند برای بررسی بیشتر و اصلاحات لازم به کمیسیون ارجاع گردد.

بند «ج» ماده (۱)

کمیسیون در بند «ج» ماده (۱) مصوبه خود مقرر نموده است: «شناسایی نفوذ بیگانگان و رفتار خلاف اخلاق حرفه‌ای در جامعه قضات و کارکنان قوه قضائیه و پیشگیری و مقابله متناسب و حسب مورد با آن» ازجمله وظایف سازمان محسوب می‌گردد.

نکته‌ای که در رابطه با این بند وجود دارد این است که با توجه به اینکه در ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ یکی از تخلفات اداری را «اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی و اداری» دانسته است و در قانون رسیدگی به تخلفات اداری شیوه رسیدگی و مجازات مربوط به تخلفات اداری مشخص شده است و در بند «ج» مصوبه کمیسیون نیز شناسایی، پیشگیری و مقابله متناسب و حسب مورد با رفتار خلاف اخلاق حرفه‌ای در جامعه کارکنان قوه قضائیه را در حیطه صلاحیت حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه قرار داده است، بنابراین منجر به ایجاد ابهام در خصوص ارتباط بند «ج» مصوبه کمیسیون و قانون رسیدگی به تخلفات اداری می‌گردد. لذا پیشنهاد می‌شود با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بند «ج» مصوبه کمیسیون برای بررسی بیشتر به کمیسیون ارجاع گردد.

۲. «انسجام قوانین و عدم تغییر یا اصلاح ضمنی آنها بدون ذکر شناسه تخصصی».

بند «چ» ماده (۱)

در ادامه وظایف سازمان در بند «چ» ماده (۱) مقرر شده است: «صیانت و نظارت مستمر بر رفتار و عملکرد قضات و کارکنان قوه قضائیه، مقابله با آسیب‌ها و انحرافات فکری مخل اصل نظام و برخلاف مسلمات شرع مقدس و همچنین هماهنگی و راهبری حفاظتی و امنیتی در قوه قضائیه و سازمان‌های وابسته و مراکز تابعه».

در این بند نظارت مستمر بر رفتار و عملکرد قضات و کارکنان قوه قضائیه در صلاحیت سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه قرار داده شده است، حال آنکه براساس بند «۲» ماده (۱۱) قانون نظارت بر رفتار قضات^۱ مصوب ۱۳۹۰، نظارت مستمر بر عملکرد قضات در حیطه وظایف دادرسی انتظامی قضات قرار داده شده است. از این حیث، به جهت مشخص نبودن نسبت نظارت مستمر بر رفتار و عملکرد قضات مقرر در مصوبه کمیسیون با قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰ این بند واجد ابهام است و مغایر جزء «۸» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به نظر می‌رسد. علاوه بر این عبارت «انحرافات فکری مخل اصل نظام و برخلاف مسلمات شرع مقدس» واجد ابهام است و مغایر جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است؛ لذا پیشنهاد می‌گردد بند «چ» مصوبه کمیسیون برای بررسی بیشتر و رفع ابهام به کمیسیون ارجاع گردد.

بند «ح» ماده (۱)

کمیسیون در بند «ح» ماده (۱) وظیفه؛ «نظارت بر سلامت و امنیت فرایندهای دادرسی با هدف حفظ استقلال قضایی جهت جلوگیری از مداخله افراد فاقد صلاحیت و سمت در روندها و پرونده‌های قضایی» را برعهده سازمان قرار داده است.

با توجه به اینکه این بند در راستای وظایف سازمان‌های حفاظتی و اطلاعاتی است و در قوه قضائیه نیز این وظیفه برعهده مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه قرار دارد؛ لذا تصویب بند «ح» ماده (۱) مصوبه کمیسیون مورد پیشنهاد است.

بند «خ» ماده (۱)

در بند «خ» ماده (۱) در ادامه وظایف سازمان مقرر شده است: «شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله متناسب برحسب مورد با هرگونه تهدید، تطمیع و فریب علیه مقامات، قضات و کارکنان قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه، مراکز وابسته و خانواده‌های آنان در چارچوب وظایف تعیین شده در این قانون و در راستای صیانت قوه قضائیه».

۱. ماده (۱۱). وظایف و اختیارات دادرسی عبارت است از:

۲. نظارت مستمر بر عملکرد قضات، ارزشیابی آنان و تحقیق در اعمال و رفتار منافعی با حیثیت و شأن قضایی با رعایت حریم خصوصی آنان

درخصوص این بند باید اشاره نمود که صدر بند «خ» مصوبه کمیسیون تکرار بند «ب» بوده و زائد است. علاوه بر این حیطه صلاحیت حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه در این بند ناظر بر خانواده‌های مقامات، قضات و کارکنان قوه قضائیه نیز گسترده شده است، حال آنکه صلاحیت حفاظتی و اطلاعاتی سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه^۱ معطوف به مقامات، قضات و کارکنان قوه قضائیه به نظر می‌رسد و در رابطه با خانواده‌های آنان قوانین و مقررات عام و صلاحیت‌های عام اعمال می‌شود، همچنین مطابق اصل (۱۵۶) قانون اساسی وظایف قوه قضائیه مشخص شده است و بر این اساس صلاحیت مذکور توسعه موضوع اصل (۱۵۶) قانون اساسی به نظر می‌رسد؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد بند «خ» مصوبه کمیسیون با رعایت تشریفات مذکور در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس حذف گردد.

بند «د» ماده (۱)

کمیسیون در بند «د» ماده (۱) وظیفه‌ای دیگر برای سازمان به این شرح مقرر نموده است: «همکاری با دیگر نهادهای امنیتی، پلیس بین‌الملل و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط برای دستگیری مجرمان و متهمان متواری در پرونده‌های قضایی ملی و فراملی».

در بند نیز عبارت «همکاری» واجد ابهام است، توضیح آنکه مطابق اصول (۷۷)^۱ و (۱۲۵)^۲ قانون اساسی امضای عهدنامه‌ها، مقاوله‌نامه‌ها، تفاهم‌نامه‌ها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و در صورتی که همکاری مستلزم موافقت‌نامه، عهدنامه، تفاهم‌نامه و یا مقاوله‌نامه باشد باید این همکاری منوط به رعایت اصول مذکور گردد؛ از این جهت با جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و همچنین بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری^۳ مغایرت دارد. علاوه بر این، ارتباط این بند درخصوص پرونده‌های فراملی با بند «د» مصوبه کمیسیون با ماده (۴) قانون تأسیس وزارت اطلاعات^۴ دارای ابهام است. همچنین با توجه به اینکه در بند «۱۶» ماده (۴) قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران^۵ مصوب ۱۳۶۹ همکاری با پلیس بین‌الملل برعهده نیروی انتظامی گذاشته شده است و رویه بین‌الملل اقتضا دارد که در ارتباطات بین‌المللی پلیسی از یک درگاه واحد اقدام شود؛ لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس بند «د» مصوبه کمیسیون جهت رفع ابهام و بررسی بیشتر به کمیسیون ارجاع گردد.

۱. اصل (۷۷) - عهدنامه‌ها، مقاوله‌نامه‌ها، قراردادهای موافقت‌نامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.
 ۲. اصل (۱۲۵) - امضای عهدنامه‌ها، مقاوله‌نامه‌ها، موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای دولت ایران با سایر دولت‌ها و همچنین امضای پیمان‌های مربوط به اتحادیه‌های بین‌المللی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی با رئیس‌جمهور یا نماینده قانونی اوست.
 ۳. «۱۳» - عدالت محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.
 ۴. ماده (۴) - کلیه امور اجرایی امنیت داخلی برعهده ضابطین قوه قضائیه می‌باشد.
 ۵. ماده (۴) - مأموریت و وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

«۱۶» - همکاری با دبیرخانه پلیس بین‌الملل (انترپول).

بند «ذ» ماده (۱)

در بند «ذ» ماده (۱) وظیفه دیگری که برای سازمان مقرر شده است: «تأمین امنیت در برگزاری آزمون‌ها، مشارکت در گزینش و اعلام‌نظر در اعطای مجوزها به افراد صالح در مشاغل حساس و مهم قوه قضائیه، پست‌های قضایی و مدیریتی و در مراکز وابسته به قوه قضائیه مانند «کارشناسی»، «مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه»، «مشاوره و مددکاری»، «میانجی‌گری و داوری».

درخصوص این بند نیز چند نکته وجود دارد؛

اول آنکه؛ منظور از عبارت «مشارکت در گزینش» ابهام دارد و مشخص نیست که نحوه مشارکت و تأثیر مشارکت و حدود اختیارات سازمان با هیئت‌های گزینش چگونه است؟ و ازاین‌جهت مغایر جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری به‌نظر می‌رسد.

دوم آنکه؛ هرچند در تبصره «۵» ماده (۱) قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس^۱ مصوب ۱۴۰۱ احراز صلاحیت کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) در حیطه صلاحیت حفاظت اطلاعات قوه قضائیه در نظر گرفته شده و در این بند نیز مجدداً به آن تصریح گردیده است، اما «مشاغل حساس» قوه قضائیه و مرجع تعیین آن مشخص نشده و همچنین مشخص نیست که در صورت اختلاف در تعیین مشاغل حساس، تعیین مشاغل برعهده چه مرجعی قرار دارد؟ لذا ازاین‌جهت مغایر جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری به‌نظر می‌رسد.

سوم آنکه؛ عبارت «کارشناسی»، «مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه»، «مشاوره و مددکاری»، «میانجی‌گری و داوری» از یک سنخ نیستند و مشخص نیست که این موارد «مراکز وابسته به قوه قضائیه» می‌باشند یا «پست‌ها و مشاغل حساس»؟ لذا این بند ازاین‌جهت ویرایشی مستلزم اصلاح است.

بنابراین با توجه به ابهام‌های موجود در این بند پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بند «ذ» مصوبه کمیسیون جهت رفع ابهام به کمیسیون ارجاع گردد.

تبصره «۱» ماده (۱)

کمیسیون در تبصره «۱» ماده (۱) مقرر نموده است: «چنانچه انتصابی برخلاف استعلام صورت گرفته بند اخیرالذکر صورت پذیرد یا بدون استعلام انتصابی انجام شود، انتصاب مذکور کأن لم یکن بوده و مرتکب یا مرتکبان به محرومیت از حقوق اجتماعی درجه (۵) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ محکوم می‌شوند».

۱. تبصره «۵» - استعلام و انتصاب در خصوص نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند نیروهای مسلح، منصوبان مستقیم مقام معظم رهبری و انتصاب مقاماتی که در قانون اساسی تشریفات خاصی برای آن پیش‌بینی شده و کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) که صلاحیت آنها توسط حفاظت اطلاعات مربوط احراز و اعمال می‌گردد، منوط به تصمیم مقام منصوب‌کننده خواهد بود.

در این تبصره کمیسیون با الگوگیری از ماده (۱) قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس^۱ تلاش نموده است ضمانت اجرای لازم برای استعلام و اعمال نظر حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه را فراهم نماید؛ لذا پیشنهاد می‌گردد مصوبه کمیسیون در تبصره «۱» ماده (۱) تصویب گردد.

تبصره «۲» ماده (۱)

در تبصره «۲» ماده (۱) کمیسیون مقرر نموده است: «**ساختار و تشکیلات تفصیلی سازمان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.**» در این تبصره چنانچه مشاهده می‌شود؛ تعیین و تصویب ساختار و تشکیلات تفصیلی سازمان برعهده رئیس قوه قضائیه گذارده شده است. با توجه به اینکه تصویب ساختار و تشکیلات تفصیلی یک سازمان از امور با ماهیت تقنینی محسوب می‌گردد، واگذاری آن به رئیس قوه قضائیه مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی است، زیرا تصویب امور دارای ماهیت تقنینی در حیطه صلاحیت مجلس شورای اسلامی می‌باشد. گفتنی است که شورای نگهبان در نظرات متعدد خویش ازجمله ضمن بررسی «لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشویی»^۲ و «لایحه تأسیس سازمان شبلیات ایران»^۳ تفویض تصویب تشکیلات تفصیلی به آیین‌نامه را مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی تشخیص داده است. بنابراین این تبصره مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی به نظر می‌رسد و با رعایت تشریفات مذکور در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی ارجاع آن به کمیسیون جهت بررسی بیشتر و مشخص نمودن ساختار و تشکیلات تفصیلی آن پیشنهاد می‌گردد.

تبصره «۳» ماده (۱)

در مصوبه کمیسیون در تبصره «۳» ماده (۱) مقرر گردیده است: «**بودجه سازمان در سقف بودجه سالیانه قوه قضائیه و ذیل اعتبارات و ردیف بودجه مرتبط با سازمان‌های وابسته به قوه قضائیه پیش‌بینی می‌شود.**» چنانکه در توضیحات فوق‌الذکر بیان شد، این تبصره به منظور پیش‌بینی بار مالی سازمان در نظر گرفته شده است. اما با توجه به نظر تفسیری شورای نگهبان در عباراتی مانند «پیش‌بینی در بودجه سنواتی» و بدون پیش‌بینی منبع تأمین مالی رافع مغایرت این طرح با اصل (۷۵) قانون اساسی نیست؛ بنابراین حذف این تبصره و پیش‌بینی محل تأمین بار مالی با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس پس از ارجاع به کمیسیون مورد پیشنهاد است.

۱. ماده (۱) - کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ و نهادهای سازمان‌های وابسته به قوای سه‌گانه کشور مکلفند ضمن احراز تابعیت جمهوری اسلامی ایران و شرایط خدمت نظام وظیفه عمومی (پایان خدمت یا معافیت دائم) در انتصاب افراد به مشاغل حساس موضوع این قانون، وجود یا فقدان شرایط مقرر در ماده (۲) این قانون را از مراجع سه‌گانه شامل وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و قوه قضائیه استعلام نمایند. چنانچه انتصابی برخلاف استعلام صورت گرفته در مورد بندهای «الف»، «ب»، «ت»، «ث»، «ج»، «ح»، «خ» و «ذ» ماده اخیرالذکر صورت پذیرد یا بدون استعلام، انتصاب انجام شود، انتصاب مذکور کأن لم یکن بوده و مرتکب یا مرتکبان به محرومیت از حقوق اجتماعی درجه (۵) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ محکوم می‌گردند. درخصوص سایر بندهای ماده (۲) این قانون، مطابق مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در رابطه با حراست‌ها و قانون تمرکز اطلاعات، عمل می‌شود.

۱. نظر به شماره ۹۷/۱۰۲/۶۶۴۸ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۴ شورای نگهبان: «در صدر ماده (۸) موضوع الحاق ماده (۷) مکرر، واگذاری تصویب ساختار و تشکیلات به آیین‌نامه مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.»

۲. نظر به شماره ۸۳/۲۰/۷۴۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۸ شورای نگهبان: «نظر به اینکه ماده واحده تکلیف اساسنامه سازمان را مشخص ننموده و ساختار تشکیلاتی سازمان مذکور در تبصره «۹» از امور مربوط به اساسنامه است که باید به وسیله مجلس شورای اسلامی تصویب شود یا به دولت تفویض گردد، از این جهت مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.»

۳. ماده (۲)

کمیسیون در ماده (۲) مصوبه خود در رابطه با ضابط خاص محسوب شدن حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه مقرر نموده است: «کارکنان و عوامل سازمان به منظور نظارت، پیشگیری، شناسایی، بازرسی، کشف، مقابله با فساد، نفوذ، تبعیض و تبانی، تهدید و تطمیع و همچنین در پرونده‌های کیفری که موضوع مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی با کارکنان قوه قضائیه و سازمان‌های وابسته و تابعه چنانچه در ارتباط با وظایف قانونی باشد، ضابط خاص محسوب می‌شود و مشمول احکام مرتبط در قوانین و مقررات مربوط می‌باشند. تعقیب جرم و شناسایی متهمین فراهم آوردن ادله اثبات جرم در این امور، توسط سازمان و تحت نظارت مراجع صلاحیتدار انجام می‌شود».

درخصوص این ماده نکات و ملاحظات ذیل وجود دارد:

اول آنکه؛ از واژه «عوامل» مندرج در این ماده تعریفی ارائه نشده و دارای ابهام است، لذا پیشنهاد می‌شود واژه «عوامل» در این ماده حذف شود.

دوم آنکه؛ در این ماده برخی موارد همچون «نظارت» و «پیشگیری» به صورت عام و مطلق ذکر شده‌اند و حدود و ثغور آنها مشخص نیست، لذا در این گونه موارد ضابط خاص محسوب شدن کارکنان، حیطه اختیارات و عملکرد آنها را دچار ابهام و اجمال می‌نماید.

سوم آنکه؛ با توجه به اینکه در ماده تصریح شده کارکنان سازمان ضابط خاص هستند و مشمول احکام مرتبط در قوانین و مقررات هستند، لذا ذکر عبارت «تعقیب و شناسایی متهم و فراهم آوردن ادله اثبات توسط سازمان انجام می‌شود» زائد است؛ مگر آنکه هدف و مقصود آن باشد که صرفاً در امور مربوط به تعقیب و شناسایی متهم، تحت نظارت مراجع صلاحیتدار اقدام شود، که این امر با اطلاق عبارت قبل در تعارض است و این گونه برداشت می‌شود که کارکنان در مقام پیشگیری و نظارت و بازرسی مذکور در صدر ماده، ضرورتی ندارد که تحت نظارت مرجع صلاحیتدار باشند که به نظر می‌رسد این امر خلاف قواعد و اصول حقوقی و مقررات آیین دادرسی کیفری از جمله ماده (۲۸) این قانون می‌باشد.

چهارم آنکه؛ در صورت ابقای عبارت «تعقیب جرم» باید به عبارت «تعقیب متهم» اصلاح شود.

پنجم آنکه؛ عبارت «مراجع صلاحیتدار» در این ماده دارای ابهام است و صریحاً باید نهاد مربوطه تعیین گردد. اگر براساس ماده (۲۸) قانون آیین دادرسی کیفری که مقرر می‌دارد: «ضابطان دادگستری مأمورانی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان... اقدام می‌کنند» منظور از مراجع صلاحیتدار، دادستان باشد؛ این سؤال مطرح می‌شود که در موارد صیانت و حفاظت از کارکنان مذکور اعمال صلاحیت به چه نحوی خواهد بود.

لذا اصلاح این ماده با رعایت آیین نامه داخلی مجلس به شرح زیر مورد پیشنهاد است:

«ماده (۲) - کارکنان این سازمان در چارچوب وظایف مقرر برای ضابطین در قانون آیین دادرسی کیفری از جمله در کشف جرم و تعقیب متهمین که در راستای وظایف محوله مندرج در ماده (۱) باشد، همچنین در پرونده‌های کیفری که موضوع مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی با کارکنان قوه قضائیه و سازمان‌های وابسته و تابعه چنانچه در ارتباط با وظایف قانونی باشد ضابط خاص محسوب می‌شوند و مشمول احکام مرتبط در قوانین و مقررات مربوط می‌باشند.»

۴. ماده (۳)

در ماده (۳) مصوبه کمیسیون و تبصره «۱» و «۲» آن مقرر شده است: «سازمان می‌تواند به صورت رسمی، پیمانی، خرید خدمت و قراردادی نسبت به جذب و به کارگیری نیرو اقدام نماید. تبصره «۱» - استخدام رسمی از طریق شناسایی، معرفی و گزینش براساس لیاقت، کارایی و صلاحیت و انتخاب اصلح انجام می‌گیرد. استخدام پیمانی، خرید خدمت و قراردادی نیز با صلاحدید سازمان براساس مقررات این تبصره خواهد بود. تبصره «۲» - مستخدمین سازمان به مدت ۶ ماه الی ۲ سال به صورت آزمایشی به کارگیری می‌شوند و در صورت تشخیص سازمان بعد از مدت فوق به رسمی قطعی تبدیل وضع پیدا می‌کنند.»

در این ماده به سازمان برای به کارگیری نیرو اجازه داده شده تا به صورت رسمی، پیمانی، خرید خدمت و قراردادی اقدام نماید. اما با توجه به اینکه در ماده (۴۴) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱ ضوابطی برای به کارگیری نیرو در دستگاه‌های اجرایی تعیین شده است و در ماده (۱۱۷) قانون مذکور نیز قضات از شمول آن مستثنا شده و بقیه کارکنان قوه قضائیه مشمول آن می‌باشند، بنابراین نسبت ماده (۴۴) قانون مدیریت خدمات کشوری با ماده (۳) مصوبه کمیسیون ابهام دارد. علاوه بر این با توجه به اینکه برای به کارگیری نیرو و استخدام رسمی و پیمانی در سازمان توجهی به قوانین و مقررات حاکم در زمینه به کارگیری نیرو و استخدام پیمانی و رسمی صورت نگرفته است، به نظر می‌رسد تبعیض ناروا و مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و همچنین مغایر نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است. گفتنی است شورای نگهبان در نظرات سابق خویش از جمله ضمن بررسی «طرح جوانی جمعیت و خانواده»^۲ کاهش سنوات دوره رسمی

۱. ماده (۴۴) (اصلاحی ۱۳۹۹/۶/۱۶). به کارگیری افراد در دستگاه‌های اجرایی پس از پذیرفته شدن در امتحان عمومی که به طور عمومی نشر آگهی می‌گردد و نیز امتحان یا مسابقه تخصصی امکان‌پذیر است. دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری امتحان عمومی و تخصصی به تصویب شورای توسعه مدیریت می‌رسد. شورای توسعه مدیریت مکلف است برای جذب داوطلبان بومی شهرستانی به استثنای شهر تهران و مراکز استان‌ها اولویت قائل شود. منظور از بومی شهرستان، متولد یا ساکن با سابقه حداقل ۱۰ سال سکونت در همان شهرستان می‌باشد.

۲. نظر به شماره ۱۰۲/۲۴۹۳۸ مورخ ۱۴۰۰/۲/۴ شورای نگهبان: «در بند «ب» ماده (۱۵)، کاهش طول سنوات تبدیل وضعیت فرد از رسمی آزمایشی به رسمی قطعی با توجه به اینکه هدف اصلی پیش‌بینی دوره رسمی آزمایشی ارزیابی افراد در طول این دوره است، مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی شناخته شد.»

آزمایشی را خلاف نظام اداری صحیح تشخیص داده است. لذا با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی حذف ماده (۳) مصوبه کمیسیون پیشنهاد می‌گردد.

۵. ماده (۴)

کمیسیون در رابطه با حقوق و مزایای مستخدمین سازمان در ماده (۴) مصوبه خود مقرر نموده است: «حقوق و مزایای مستخدمین سازمان در ازای انجام وظایف سازمانی براساس قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن و آیین‌نامه مصوب آتی رئیس قوه قضائیه خواهد بود» و در تبصره ذیل آن بیان نموده است: «فوق‌العاده‌های سازمان براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد؛ این فوق‌العاده‌ها از شمول احکام ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ خارج است». در رابطه با این ماده و تبصره ذیل آن نکاتی حائز اهمیت است؛

اول آنکه؛ واگذاری حقوق و مزایای مستخدمین سازمان و فوق‌العاده‌های آن به آیین‌نامه مصوب آتی رئیس قوه قضائیه با توجه به اینکه این امر دارای ماهیت تقنینی است، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. گفتنی است که شورای نگهبان در نظرات سابق خویش از جمله ضمن بررسی «لایحه مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن»^۱ و «لایحه اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی»^۲ تفویض تصویب حقوق و مزایای کارکنان به آیین‌نامه را مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی تشخیص داده است.

دوم آنکه؛ فراگیری و یکپارچگی نظام جبران خدمات کارکنان بخش عمومی یکی از ملزومات مهم نظام پرداخت عادلانه محسوب شده و نقش مهمی در ارتقای کارآمدی و بهره‌وری نظام اداری کشور دارد [۱]. لذا مستثنا نمودن فوق‌العاده‌های سازمان از شمول احکام ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری^۳ تبعیض ناروا و مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و مغایر نظام اداری صحیح موضوع‌بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی محسوب می‌شود.

لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی ماده (۴) مصوبه کمیسیون حذف گردد.

۱. نظر به شماره ۸۲/۲۰/۲۸۵۶ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۶ شورای نگهبان: «اطلاق عبارت مقررات مربوط به نظام پرداخت در بند «۳» ماده‌واحد چون شامل امور تقنینی می‌گردد، لذا واگذاری تصویب آن به‌غیر از مجلس شورای اسلامی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد.»
۲. نظر به شماره ۸۷/۲۰/۲۷۱۶۲ مورخ ۱۳۸۷/۲/۵ شورای نگهبان: «در ماده (۲۹)، تفویض تعیین حقوق و مزایای کارکنان به آیین‌نامه، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۳. ماده (۷۴). به‌منظور هماهنگی در تعیین حقوق و مزایای کارمندان دستگاه‌های اجرایی، شورای حقوق و دستمزد با عضویت رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزیر امور اقتصادی و دارایی و دو نفر از وزرا به انتخاب هیئت‌وزیران و رئیس دستگاه ذی‌ربط و مجموعاً دو نفر نماینده از کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (به‌عنوان ناظر) تشکیل می‌شود، کلیه دستگاه‌های اجرایی اعم از اینکه مشمول مقررات این قانون باشند یا نباشند مکلفند قبل از اتخاذ تصمیم در مراجع قانونی ذی‌ربط برای تعیین و یا تغییر میانی و مقررات حقوق و مزایای کارمندان خود و یا هر نوع پرداخت جدید موافقت شورای مذکور را کسب کنند. مصوبات و تصمیمات شورا پس از تأیید رئیس‌جمهور قابل اجراست. وظایف دبیرخانه شورای حقوق و دستمزد برعهده سازمان خواهد بود.

۶. ماده (۵)

در آخرین ماده مصوبه کمیسیون و تبصره ذیل آن مقرر شده است: «دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نهادهای امنیتی دیگر و سازمان‌ها و نهادهای تابعه، مکلفند همکاری لازم را در اجرای این قانون با این سازمان به عمل آورند.

تبصره- اعطای اختیارات مذکور در این قانون نافی اختیارات و وظایف قانونی وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سایر مراجع امنیتی نخواهد بود».

در این ماده دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر نهادهای امنیتی و سازمان‌ها و نهادهای تابعه آنان مکلف به همکاری با سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه شده‌اند. علاوه بر اینکه عبارت «همکاری» واجد ابهام است، تکلیف دستگاه‌های زیر نظر رهبری با سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری به نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌گردد جهت رفع ابهام از ماده (۵) مصوبه کمیسیون این ماده به کمیسیون ارجاع گردد.

۷. نتیجه‌گیری

با عنایت به توضیحات فوق الذکر و نکات مربوط به بارمالی و ابهامات مورد اشاره در برخی بندها، پیشنهاد می‌شود با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین نامه داخلی مجلس از طریق کمیسیون محترم جهت موارد مذکور اقدام گردد.

منابع و مأخذ

- [۱] مرکز پژوهش‌های مجلس. شهرآیینی، س. (۱۴۰۲) «بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم توسعه ارزیابی تغییرات نظامات اداری و استخدامی دستگاه‌های اجرایی».

شماره مواد	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده (۱)				✓
بند «الف»				✓
بند «ب»			✓	
بند «پ»				✓
بند «ت»				✓
بند «ث»				✓
بند «ج»				✓
بند «چ»				✓
بند «ح»	✓			
بند «خ»		✓		
بند «د»				✓
بند «ذ»				✓
تبصره «۱»	✓			
تبصره «۲»				✓
تبصره «۳»				✓
ماده (۲)			✓	
ماده (۳)		✓		
ماده (۴)		✓		
ماده (۵)				✓

شماره مواد	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	متن اصلاحی
ماده (۱)	به قوه قضاییه اجازه داده می‌شود مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه را با هدف انجام مأموریت‌های قانونی به «سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه» که از این پس در این قانون به عنوان سازمان بیان می‌شود تبدیل نماید. وظایف سازمان به شرح زیر است:				✓	
بند «الف»	ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی هوشمند برای شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله با انواع فساد احتمالی در قوه قضائیه اعم از مراجع قضایی، سازمان‌های تابعه و مراکز وابسته و نمایندگان قوه قضائیه در مراجع شبه قضایی.				✓	
بند «ب»	شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله متناسب و حسب مورد با هرگونه فشار، تهدید، تطمیع و فریب علیه مقامات و کارکنان قوه قضائیه در راستای صیانت از قوه قضائیه.			✓		لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بعد از واژه «کارکنان»، واژه «و نیروهای شرکتی و خرید خدمات مشاوره» الحاق گردد.
بند «پ»	شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله با توطئه‌ها و فعالیت‌های جاسوسی، خراب‌کاری در قوه قضائیه با هماهنگی وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.				✓	
بند «ت»	نظارت بر تأمین امنیت فردی و فیزیکی در رفت‌وآمد روزانه اشخاص و اصحاب پرونده‌ها و زندانیان و متهمان بین مراجع قضایی، انتظامی و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمین و تربیتی و دیگر سازمان‌ها و مراکز تابعه.				✓	
بند «ث»	حفاظت و مراقبت فیزیکی، هوشمند و سامانه‌ای از اماکن، تأسیسات، اسناد، پرونده‌ها، دارایی و اموال دولتی و غیردولتی در قوه قضائیه.				✓	
بند «ج»	شناسایی نفوذ بیگانگان و رفتار خلاف اخلاق حرفه‌ای در جامعه قضات و کارکنان قوه قضائیه و پیشگیری و مقابله متناسب و حسب مورد با آن.				✓	
بند «چ»	صیانت و نظارت مستمر بر رفتار و عملکرد قضات و کارکنان قوه قضائیه، مقابله با آسیب‌ها و انحرافات فکری محل اصل نظام و برخلاف مسلمات شرع مقدس و همچنین هماهنگی و راهبری حفاظتی و امنیتی در قوه قضائیه و سازمان‌های وابسته و مراکز تابعه.				✓	

شماره مواد	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	متن اصلاحی
بند «ح»	نظارت بر سلامت و امنیت فرایندهای دادرسی با هدف حفظ استقلال قضایی جهت جلوگیری از مداخله افراد فاقد صلاحیت و سمت در روندها و پرونده‌های قضایی.	✓				
بند «خ»	شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله متناسب برحسب مورد با هرگونه تهدید، تطمیع و فریب علیه مقامات، قضات و کارکنان قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه، مراکز وابسته و خانواده‌های آنان در چارچوب وظایف تعیین شده در این قانون و در راستای صیانت قوه قضائیه.		✓			
بند «د»	همکاری با دیگر نهادهای امنیتی، پلیس بین‌الملل و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط برای دستگیری مجرمان و متهمان متواری در پرونده‌های قضایی ملی و فراملی.				✓	
بند «ذ»	تأمین امنیت در برگزاری آزمون‌ها، مشارکت در گزینش و اعلام‌نظر در اعطای مجوزها به افراد صالح در مشاغل حساس و مهم قوه قضائیه، پست‌های قضایی و مدیریتی و در مراکز وابسته به قوه قضائیه مانند «کارشناسی»، «مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه»، «مشاوره و مددکاری»، «میانجی‌گری و داوری».				✓	
تبصره «۱»	چنانچه انتصابی برخلاف استعلام صورت گرفته بند اخیرالذکر صورت پذیرد یا بدون استعلام انتصابی انجام شود، انتصاب مذکور کأن لم یکن بوده و مرتکب یا مرتکبان به محرومیت از حقوق اجتماعی درجه (۵) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ محکوم می‌شوند.	✓				حذف
تبصره «۲»	ساختار و تشکیلات تفصیلی سازمان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.				✓	
تبصره «۳»	بودجه سازمان در سقف بودجه سالیانه قوه قضائیه و ذیل اعتبارات و ردیف بودجه مرتبط با سازمان‌های وابسته به قوه قضائیه پیش‌بینی می‌شود.				✓	
ماده (۲)	کارکنان و عوامل سازمان به‌منظور نظارت، پیشگیری، شناسایی، بازرسی، کشف، مقابله با فساد، نفوذ، تبعیض و تبانی، تهدید و تطمیع و همچنین در پرونده‌های کیفری که موضوع مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی با کارکنان قوه قضائیه و سازمان‌های وابسته و تابعه			✓		«ماده (۲) - کارکنان این سازمان در چارچوب وظایف مقرر برای ضابطین در قانون آیین دادرسی کیفری ازجمله در کشف جرم و تعقیب متهمین که در راستای وظایف محوله مندرج در ماده (۱) باشد، همچنین در پرونده‌های

شماره مواد	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	متن اصلاحی
	چنانچه در ارتباط با وظایف قانونی باشد، ضابط خاص محسوب می‌شود و مشمول احکام مرتبط در قوانین و مقررات مربوط می‌باشند. تعقیب جرم و شناسایی متهمین فراهم آوردن ادله اثبات جرم در این امور، توسط سازمان و تحت نظارت مراجع صلاحیتدار انجام می‌شود.					کیفری که موضوع مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی با کارکنان قوه قضائیه و سازمان‌های وابسته و تابعه چنانچه در ارتباط با وظایف قانونی باشد ضابط خاص محسوب می‌شوند و مشمول احکام مرتبط در قوانین و مقررات مربوط می‌باشند.»
ماده (۳)	سازمان می‌تواند به صورت رسمی، پیمانی، خرید خدمت و قراردادی نسبت به جذب و به کارگیری نیرو اقدام نماید. تبصره «۱» - استخدام رسمی از طریق شناسایی، معرفی و گزینش براساس لیاقت، کارایی و صلاحیت و انتخاب اصلح انجام می‌گیرد. استخدام پیمانی، خرید خدمت و قراردادی نیز با صلاحدید سازمان براساس مقررات این تبصره خواهد بود. تبصره «۲» - مستخدمین سازمان به مدت ۶ ماه الی ۲ سال به صورت آزمایشی به کارگیری می‌شوند و در صورت تشخیص سازمان بعد از مدت فوق به رسمی قطعی تبدیل وضع پیدا می‌کنند.		✓			
ماده (۴)	حقوق و مزایای مستخدمین سازمان در ازای انجام وظایف سازمانی براساس قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن و آیین نامه مصوب آتی رئیس قوه قضائیه خواهد بود. تبصره- فوق العاده‌های سازمان براساس آیین نامه‌ای خواهد بود که به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد؛ این فوق العاده‌ها از شمول احکام ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ خارج است.		✓			
ماده (۵)	دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نهادهای امنیتی دیگر و سازمان‌ها و نهادهای تابعه، مکلفند همکاری لازم را در اجرای این قانون با این سازمان به عمل آورند. تبصره- اعطای اختیارات مذکور در این قانون نافذ اختیارات و وظایف قانونی وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سایر مراجع امنیتی نخواهد بود.				✓	

گزیده سیاستی:

در خصوص مصوبه کمیسیون محترم راجع به طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه با توجه به موارد مربوط به بار مالی و برخی ابهامات پیشنهاد می‌شود با رعایت آیین‌نامه داخلی مجلس از طریق کمیسیون ذی‌ربط در خصوص موارد مذکور اقدام گردد.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir